

Gedachtewisseling van 2 juni 2022 – antwoorden op de schriftelijk ingediende vragen van de Groenfractie

Vragen

- Is er binnen de sociale economie een instroom van Oekraïense vluchtelingen?
- Welke rol kan de sociale economie spelen in het wegwijs maken van nieuwkomers op onze arbeidsmarkt?
- Begin 2021 formuleerde de SERV een advies mbt de impact van de Coronacrisis op de ongelijkheid op de arbeidsmarkt. De vaststelling was namelijk dat de Coronacrisis deze ongelijkheid aanzienlijk vergroot. De crisis heeft onevenredige schade toegebracht aan de arbeidsmarktpositie van kwetsbare groepen. Hoe is er intussen aan de slag gegaan met de aanbevelingen van de SERV? Wat zijn hiervan de resultaten? Is er een gedetailleerde monitoring van de arbeidsmarktpositie kwetsbare groepen in het licht van de coronacrisis en de Oekraïenecrisis en welke trends zijn daarin waar te nemen?

Antwoorden

De sector van de sociale economie kan een waardevolle bijdrage leveren in het bieden van arbeidskansen voor Oekraïense tijdelijk beschermde. Evenwel is het niet zo dat zij standaard via de sociale economie hun weg zullen vinden naar de arbeidsmarkt. Net als voor andere werkzoekenden wordt er op basis van een inschatting van hun competenties, interesses, eerdere werkervaring enzovoort gericht naar een gepaste opleiding, traject naar werk of vacature gezocht.

U verwijst naar het SERV advies over de impact van de coronacrisis op de ongelijkheid op de arbeidsmarkt. Uit die nota van de SERV bleek dat de coronacrisis niet iedereen in gelijke mate had getroffen en dat bijvoorbeeld personen geboren buiten de EU en personen met een arbeidshandicap de impact van deze crisis veel sterker gevoeld hebben.

Ik zou toch durven nuanceren dat personen met een arbeidshandicap sterker getroffen zijn. Hun werkzaamheidsgraad is zowel in 2020 als in 2021 eigenlijk gestegen (45,6 in 2019 – 46,0% in 2020 – 48,2% in 2021). We weten ook uit het trendrapport dat ze niet vaker in tijdelijke contracten werken. De kloof met wie geen arbeidshandicap heeft blijft natuurlijk enorm groot (personen zonder hinder hadden in 2021 een werkzaamheidsgraad van 80,2%) maar dit lijkt me eerder structureel dan conjunctureel door corona.

We weten van jongeren en personen met migratieachtergrond ook dat ze niet enkel vaker in die flexibele schil zitten, maar ook vaker werken in sectoren die zwaar getroffen werden (bijvoorbeeld uitgesproken in de horeca).

We kunnen dit niet helemaal sluitend verklaren maar één van de vaststellingen is toch dat deze groepen (en zeker voor jongeren en personen met een migrantenachtergrond gaat dit op) iets sterker vertegenwoordigd waren in de zogeheten flexibele schil van de arbeidsmarkt (tijdelijke contracten,) die tijdelijk on hold gezet werd tijdens de coronacrisis. Heel wat ondernemingen hebben in de eerste maanden van de coronacrisis crisis het beroep op uitzendwerk en studentenarbeid teruggeschroefd om het arbeidsvolume snel te corrigeren.

Dit terwijl instrumenten als tijdelijke werkloosheid – dat weten we uit recent vrijgegeven VIONA-onderzoek 'Een nooit geziene crisis, wat nu'. <https://www.vlaanderen.be/publicaties/een-nooit-geziene-crisis-wat-nu> raadpleegbaar op de website van het Departement WSE – vooral toegepast werd in ondernemingen met een groter aandeel 50-plussers. Waarmee dus vooral een groep mensen beschermd werd die ook al minder mobiel waren op de arbeidsmarkt.

Daarnaast heeft bij schoolgaande jongeren ook gespeeld dat sommigen hun intrede in de arbeidsmarkt uitstelden.

Gelukkig maar is de situatie intussen enorm gekeerd met al vanaf eind 2020 eerste tekenen van herstel, opnieuw aantrekken van de aanwervingen en de vacaturemarkt tot de situatie die we vandaag meemaken met een recordaantal openstaande vacatures tot gevolg.

Betekent dit dat we voor deze kwetsbare groepen geen aandacht meer moeten hebben? Integendeel, elke vacature die we niet kunnen invullen is een gemiste kans. En als we tot 80% werkzaamheidsgraad willen komen, zal elk talent nodig zijn.

Bovendien zien we in de cijfers dat we er nog lang niet zijn. We zitten vandaag op een werkzaamheidsgraad van 75,3%. Dat is opnieuw op de situatie van voor de coronacrisis (75,1%). Maar verschillende groepen zitten nog niet opnieuw terug op dit pre-corona niveau:

- Jongeren: 29,9% tov 31,7% voor de coronacrisis
- Personen met geboorteland buiten de EU28: 59,8% tov 62,2% voor de coronacrisis
- Kortgeschoolden: 51,2% tov 53,3% voor Corona

Werkzaamheidsgraad	Bron: EAK	2018	2019/Q2	2021/Q3	2021/Q4	ppt		ppt		
Werkzaamheidsgraad = aandeel werkenden in de bevolking op arbeidleeftijd (20-64 jaar).	Algemeen (20-64) - oude methodologie	74,6%	75,1%	75,5%	75,8%	0,3	●	0,7	●	Werkza
	Algemeen (20-64)	74,6%	75,1%	74,9%	75,3%	0,4	●	0,2	●	
	Werkzaamheidsgraad exclusief studenten (20-64)	77,9%	78,2%	78,5%	78,8%	0,3	●	0,6	●	
	Jongeren (15-24)	30,2%	31,7%	29,1%	29,9%	0,8	●	-1,8	●	
	55-plussers	52,5%	53,5%	56,5%	57,0%	0,5	●	3,5	●	Werkz
	55-59-jarigen	72,3%	73,6%	74,8%	75,3%	0,5	●	1,7	●	
	60-64-jarigen	30,2%	31,0%	36,6%	37,1%	0,5	●	6,1	●	
	Vrouwen	70,7%	71,3%	71,4%	71,9%	0,5	●	0,6	●	
	Geboorteland buiten EU28	61,2%	62,2%	58,6%	59,8%	1,2	●	-2,4	●	
	Kortgeschoolden (25-64)	52,4%	53,2%	51,1%	51,2%	0,1	●	-2,0	●	
	PMAH	45,8%	45,9%	47,3%	49,2%	1,9	●	3,3	●	

Met andere woorden: niet alleen de impact van de crisis was ongelijk. Ook het herstel blijkt ongelijk te verlopen voor verschillende groepen.

Dit is echt iets waar we op moeten blijven werken en inzetten. Op een arbeidsmarkt die in brand staat kunnen we het ons niet veroorloven om op deze manier talenten te blijven verspillen.

Ik denk dat mijn voorgangster gezegd heeft: van krapte naar kansen. Daar sta ik 100% achter.

1/ We ondernemen al heel veel actie om deze groepen aan het werk te krijgen en te houden. Het zou me te ver leiden om daar hier uitgebreid op in te gaan. Maar in het nieuwe werkgelegenheidsakkoord hoop ik om toch nog een extra sprong voorwaarts te kunnen zetten met de sociale partners. We zijn met de SERV-commissie Diversiteit ook voortdurend in dialoog over de acties die we nemen naar deze groepen.

2/ Maar daarnaast moeten we vooral ook heel erg blijven inzetten, samen met de SERV, op meten om te weten of onze acties effect hebben. Zoals u weet brengt onze administratie elk jaar, samen met het steunpunt Werk, een trendrapport uit waarin de arbeidsmarktpositie van verschillende kwetsbare groepen op de Vlaamse arbeidsmarkt in kaart wordt gebracht (<https://www.vlaanderen.be/departement-werk-sociale-economie/nieuwsberichten/trendrapport-2021-kwetsbare-groepen-op-de-vlaamse-arbeidsmarkt>). Dit is een erg rijk rapport dat ik iedereen kan aanraden. Ik heb daarnet al een aantal bevindingen uit het rapport geciteerd. Maar dit najaar krijgt het rapport opnieuw

een update waarvan ik de commissie op de hoogte zal houden. Op die manier kunnen de parlementsleden hun rol spelen en de vinger aan de pols houden.